

[Oluf Pedersen.]

kommunistiske ordfører om, at den engelske told blev betalt af de danske producenter med 150 mill. kr., har det ringeste med virkeligheden at gøre. Nej, den told, englænderne lægger på flæsket, kommer de selv til at betale, og det fortjener de også.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (for forslagene til beslutnings vedkommende sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Lars P. Jensen: Jeg foreslår, at de to forslag til folketingsbeslutning og lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning *vedtoges* dette forslag.

Det næste punkt på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om sygehusvesenet [af Thisted Knudsen m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1063, fremsættelsen i tidenden sp. 1270).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Indenrigsministeren (Carl Petersen): I henhold til sygehusloven beregnes kommunernes sygehusstilskud for finansåret 1957-58 på grundlag af kommunernes regnskaber over sygehusudgifter i finansåret 1955-56. Sygedagene i dette regnskabsår lægges til grund ved beregningen af den del af tilskuddet, der ydes som sygedagstilskud, og udgifterne er grundlag for beregningen af den maksimumsgrænse, som sygehusloven fastsætter for de enkelte kommuners tilskud.

Efter de gældende bestemmelser påhviler det kommunerne at indsende oplysning om sygehusudgifterne i det seneste regnskabsår inden den 1. november, men endnu godt en måned efter denne frists udløb mangler der svar fra en hel del kommuner. Jeg ser mig derfor ikke i stand til i dag at oplyse, hvor meget de samlede sygehus-

udgifter er steget siden den sidste regulering af tilskudssatserne, som blev gennemført i foråret med virkning for tilskuddet for indeværende finansår. Jeg regner med, at disse oplysninger vil foreligge i første halvdel af januar måned, og først derefter vil det være muligt at tage stilling til, i hvilket omfang sygehusstilskuddet bør forhøjes. Der har jo efterhånden udviklet sig en fast praksis for, at tilskuddet forhøjes hvert år i takt med udgiftsstigningen. Til og med 1954 udgjorde tilskuddet ca. 50 pct. af de senest opgjorte udgifter, men for de to sidste år har tilskuddet udgjort 60 pct. af udgifterne. Da man forhøjede tilskudsprocenten fra 50 til 60, skete det alene med det formål at lette amtskommunerne for de stigende sygehusudgifter. Om der allerede nu, to år efter, er grund til at foretage en yderligere forhøjelse af tilskudsprocenten af hensyn til amtskommunernes sygehusudgifter, vil jeg først kunne tage stilling til, når der foreligger nærmere oplysning om sygehusudgifternes størrelse. En forhøjelse som den foreslåede ville være den største, som nogen sinde er blevet gennemført siden sygehuslovens vedtagelse i 1946. Vi har fra alle sider under finanslovdebatten hørt, at der på statens budget skal spares mest muligt, og forslaget giver mig derfor anledning til at spørge de ærede forslagsstillere, hvorledes de har tænkt sig at der skal skaffes dækning for en så stor merudgift for statskassen, som der her er tale om.

Det har overrasket mig lidt at se det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen blandt forslagsstillerne til det foreliggende lovforslag. Da vi i 1955 behandlede et forslag om forhøjelse af sygehusstilskuddet for finansåret 1955-56, gik det ærede medlem imod forslaget, som tilsigtede en ajourføring af tilskuddet til 50 pct. af udgifterne, hvilket betød en tilskudsforhøjelse på ca. 11 mill. kr. Det ærede medlem henviste dengang til den svækkelse af finanspolitikken, som loven ville betyde, og det ærede medlem foretog samtidig en analyse af, hvor meget tilskudsforhøjelsen ville betyde i skattelettelse for landbruget. Jeg vil meget anbefale de ærede forslagsstillere at gennemlæse referatet af de udtalelser, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen da fremsatte. Jeg kan oplyse, at de findes i

[Indenrigsministeren.]

Folketingstidende for 1954-55, sp. 2318 og sp. 2326.

Sygehusforeningen plejer hvert år sammen med Købstadforeningen og Amtsrådsforeningen at rette en fælles henvendelse til indenrigsministeriet om forhøjelse af sygehustilskuddet, når de omtalte regnskabs-tal foreligger. Det forekommer mig, at de ærede forslagsstillere burde have afventet disse tals fremkomst, inden de fremsatte deres forslag. For mit eget vedkommende vil jeg forbeholde mig min endelige stilling til forslaget, indtil tallene foreligger.

Ordføreren for forslagstillerne (Thisted Knudsen): Det vil være lidt vanskeligt for mig at bringe den højtærede indenrigsminister en hjertelig tak for de bemærkninger, ministeren fremsatte om det lovforslag, der her foreligger til behandling. Ministeren gjorde bl. a. gældende, at tidspunktet endnu ikke var inde til at tage endeligt standpunkt til, hvorvidt staten skulle yde et større tilskud end hidtil til kommunerne til nedbringelse af sygehusudgifterne, og motiverede det med, at man endnu ikke havde modtaget sygehusenes regnskaber fra kommunerne og derfor ikke var i stand til at danne sig et virkeligt billede af den økonomiske stilling. Jeg forstod på den højtærede indenrigsministers bemærkninger, at kommunerne har pligt til inden den 1. november at indsende regnskabsmaterialet, men at dette endnu savnedes fra visse kommuner. Det er selvfølgelig meget beklageligt, hvis nogle kommuner, der ikke opfylder deres pligt, kan påvirke hele situationen på en måde som denne.

Jeg kan ikke se andet, end at hvis der skal være mening i at give dette tilskud på den måde, vi hidtil har gjort det, må man også tage i betragtning, at det bør komme skatteyderne til gode direkte ved en nedbringelse af den skatteudskrivning, man står foran. Sidste år fik det ingen indflydelse; det kom så sent, at både købstad-

kommunerne og amtskommunerne havde vedtaget deres budgetter. Hvis vi skal vente lige så længe som sidste år, vil man efter min mening komme til at stå i den situation, at både købstadkommunerne og ikke mindst amtskommunerne kommer til at forhøje deres skatteudskrivning, fordi sygehusudgifterne er steget så voldsomt, som det tilsyneladende er tilfældet. Dette finder jeg er meget uheldigt, særlig for amtskommunernes vedkommende.

Købstadkommunerne har 3 skattekilder, nemlig personskatten, de indirekte afgifter — afgifter på lys og kraft — som købstadkommunerne henter mange penge ved, og endelig ejendomsbeskatningen. I amtskommunerne derimod har man kun én kilde at tage af, nemlig beskatningen af fast ejendom. Derfor virker det meget urimeligt — det tror jeg den højtærede indenrigsminister vil erkende — at der skal udskrives større amtskommunale skatter, fordi sygehusudgifterne stiger. Der er to grunde til, at disse stiger, dels de stigende lønninger og varepriser, dels den stadige udbygning af sygehusvæsenet for at gøre det mere tidsvarende. Jeg henstiller derfor til den højtærede indenrigsminister, at han endnu en gang tager sit standpunkt op til overvejelse og giver mig ret i den betragtning, at der ikke, fordi sygehusudgifterne stiger, er grund til at forøge den amtskommunale beskatning, hvad der vil blive nødvendigt, hvis vi ikke får en ordning som den her foreslåede. Jeg synes derfor, at denne sag haster, og at indenrigsministeren som gammel kommunalmand burde forstå, at det må være nu, amtskommunerne og kommunerne i øvrigt får besked om, hvad de kan forvente på dette område. Det er den første betragtning, jeg har villet gøre gældende.

Dernæst er der venstres stilling til hele amtsbeskatningen. Hvis der havde været interesse for det forslag, venstre fremsatte om den amtskommunale beskatning sidste folketingsår om at løfte sygehusudgifterne ud af beskatningen på fast ejendom og føre dem over på de personlige skatter, havde vi

[Thisted Knudsen.]

— det kan man lige så godt erkende — ikke stået i den situation, som vi gør i øjeblikket, hvor man skal forhøje skatterne ensidigt på de faste ejendomme; dette forslag fastholder venstre endnu. Vi har ment, at det måtte være spørgsmål, som det udvalg, der beskæftiger sig med en omlægning af hele vort direkte skattesystem, burde tage sig af. Jeg forstår imidlertid, at man på dette område endnu ikke er kommet så langt frem, at man kan sige, hvordan denne beskatning inden for amtskommunerne og sognekommunerne vil blive i fremtiden.

Jeg henstiller altså til den højtærede indenrigsminister, at han bidrager til en løsning af dette problem og helst inden nytår, så at ikke mindst amtskommunerne ved, hvad de har at rette sig efter. Det, der ligger til grund for vor betragtning, er, at vi synes, det er både rimeligt og nødvendigt, at man undgår en forhøjelse af den amtskommunale beskatning.

Johs. E. Larsen: De stadig stigende sygehusudgifter har medført, at spørgsmålet om en udligning og nedbringelse af kommunernes sygehusudgifter gennem et forhøjet tilskud fra den fælleskommunale udligningsfond er blevet en årlig tilbagevendende sag på tingets bord. Ved loven af 25. maj 1956 forhøjedes tilskuddet pr. indbygger i kommunen til 16 kr. 90 øre og tilskuddet pr. sygedag til 9 kr. Det foreliggende lovforslag går ud på, at disse takster yderligere forhøjes til henholdsvis 21 kr. 10 øre og 11 kr. 25 øre.

Ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, pegede ved fremsættelsen af lovforslaget på, at det ville betyde en ikke uvæsentlig forhøjelse af tilskuddet til kommunerne fra udligningsfonden, en forhøjelse, som det ærede medlem skønsomt anslag ville andrage godt 35 mill. kr. Jeg er enig med den ærede ordfører for forslagsstillerne i, at vore sygehusudgifter virker stærkt tyngende på de kommunale budgetter, og jeg ser derfor med sympati på de bestræbelser, der udfoldes for at lette kommunerne for det tryk, som de stigende sygehusudgifter medfører. På den anden side kan man naturligvis ikke se bort fra, at et beløb på 35 mill. kr. ikke uden videre lader sig frem-

skaffe under de økonomiske forhold, vi har i øjeblikket. Jeg mener også, at det vil være forkert, hvis vi på nuværende tidspunkt fastsætter bestemmelser, der måske ikke vil kunne holde fremover, når spørgsmålet kommer til behandling i større sammenhæng. Jeg tænker her på de forhandlinger, der snart må komme i forbindelse med en skattereform. Jeg vil derfor mene, at vi nærmere må overveje lovforslaget i et udvalg, hvor vi mere indgående vil kunne få dets virkninger belyst. Som det fremgik af den højtærede indenrigsministers redegørelse, foreligger det regnskabsmæssige materiale heller ikke i fuldt omfang i øjeblikket.

Jeg kan tilsige mit partis medvirken til en saglig udvalgsbehandling.

Gottschalk-Hansen: Da hele vor skatte-lovgivning, derunder også amtstueskatterne, for tiden er erenstand for en kommissionsbehandling, kunne det måske synes, som om det foreliggende lovforslag er kommet en postgang for tidligt. Mit parti og jeg er imidlertid enige i de betragtninger, som ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, fremførte, da han understregede det urimelige og uretfærdige i, at udgifter til almindelige samfundsgoder skal bestrides af enkelte samfundsgupper. Fra konservativ side har vi til trivialitet gjort gældende, at den nuværende form for amtsbeskatning er utidssvarende og forældet. Derfor hilser vi med tilfredshed det initiativ, som lovforslaget er udtryk for.

Det står mig ikke ganske klart, og det er heller ikke tilstrækkeligt belyst, hvorvidt den foreslåede forhøjelse af tilskuddet fra udligningsfonden på 25 pct. dækker eller eventuelt overskrider den stigning i sygehusudgifterne, der har fundet sted i løbet af de sidste år, og jeg forstår på den højtærede indenrigsminister, at heller ikke han på nuværende tidspunkt kan redegøre for denne stigning. Man kan beklage, at enkelte kommuner ikke rettidigt har indberettet, hvad deres sygehusudgifter andrager, men disse oplysninger kan formentlig indhentes og gøres til genstand for en nærmere undersøgelse i et udvalg. For mig er det afgørende, at princippet i lovforslaget er rigtigt.

Jeg er også enig med ordføreren for forslagsstillerne, når han fremhæver det be-

[Gottschalck-Hansen.]

timelige i, at problemet løses nu, således at amts- og for så vidt også bykommunerne, der jo ligeledes berøres af lovforslaget, ved den forestående budgetbehandling har klarhed over, hvilke beløb de kan regne med i tilskud fra den fælleskommunale udligningsfond. Hurtig hjælp er som bekendt dobbelt hjælp, og skal vi undgå en urimelig forhøjelse af den amtskommunale beskatning såvel som af den kommunale beskatning i de købstæder, der har sygehuse, må den foreslåede ændring gennemføres ret omgående.

Når vi nu drøfter den stigning i sygehusudgifterne, som vitterlig har fundet sted, er det måske berettiget at rejse det spørgsmål, om der ikke kan gøres noget for at modvirke denne udgiftsstigning. Pris- og lønudgifterne er formentlig i denne forbindelse indiskutable; men rent bortset fra en fornuftig ajourføring af de bidrag, patienterne selv betaler ved hospitalsindlæggelse, tænker jeg på det misbrug af sygehuse, som fra visse sider hævdes at finde sted. Dr. Mogens Milfeldt fra Århus, der har skrevet en meget interessant pjece med titlen „En torpedo under arken“, hævder, at mange sygekasselæger simpelt hen indlægger adskillige patienter på hospitalerne, skønt de udmærket og ud fra et lægeligt synspunkt fuldt forsvarligt kunne behandles i deres hjem. Han siger således — jeg beder om tilladelse til at citere —:

„Hospitalsindlæggelse betyder i nogle tilfælde næsten gratis forsørgelse.“

Nogle sygekasselæger med en omfattende praksis betragter utvivlsomt hospitalsindlæggelse som en stor og mærkbar lettelse i deres arbejde.

Hvis det af dr. Milfeldt påståede er rigtigt, er der i allerhøjeste grad tale om et utilstedeligt misbrug, som kun kan medvirke til at øge sygehusudgifterne. Givet er det imidlertid, at der på mange hospitaler er indlagt kronisk syge, som ikke kan helbredes og derfor ikke hører hjemme på et sygehus, men på et hjem for kronisk syge. Derfor bør den lov om plejehjem for kronisk syge, som blev vedtaget enstemmigt i fjor, hurtigst muligt føres ud i livet. Derved skaffes der ikke alene flere pladser til patienter, hvis sygdomme er af forbigående art, men man billiggør

også den daglige pleje af de kronisk syge, samtidig med at man giver disse medborgere mulighed for at leve under mere hjemlige kår, end et sygehus kan yde dem.

Jeg vil på mit partis vegne medvirke til, at dette lovforslag får en hurtig og velvillig behandling i det udvalg, som formentlig bliver nedsat.

Skytte: Det radikale venstre finder, at sygehusbehandlingen er et fællesanliggende, og derfor bør den finansieres på det bredest mulige grundlag. Det kan ikke siges, at det sker, hvis amterne med deres ensidige skatteudskrivningsgrundlag skal afholde en uforholdsmæssig stor part af udgifterne. Det er baggrunden for, at det radikale venstre gang på gang her i tinget har givet udtryk for, at det vil være rimeligt, om staten eller den fælleskommunale udligningsfond betalte en større del af de samlede sygehusudgifter.

Mit parti tog initiativet til at få gennemført, at tilskuddet til dækning af sygehusudgifterne forhøjedes fra 50 pct. til 60 pct. af de tilskudsberettigede udgifter, og vi gav allerede dengang udtryk for, at vort standpunkt var, at udligningsfonden burde dække i hvert fald 70 pct. af sygehusudgifterne. Vi er helt klar over, at det både er sundt og rigtigt, at de myndigheder, der forestår sygehusernes drift, har en ganske klar interesse i, at driften foregår så økonomisk som muligt. Der er imidlertid for mig ikke tvivl om, at de kommunale bestyrelser, borgerrepræsentationen, byråd og amtsråd, i dag har denne interesse. F. eks. får mit eget amt, Svendborg amt, tilskud, der nu andrager 3,2 mill. kr. om året, men må selv udrede alene til driften godt 2 mill. kr. og derudover finansiere alt nybyggeri. Enhver er vel klar over, at amtet vil være meget interesseret i, at sygehusdriften er så økonomisk, som hensynet til den bedst mulige sygdomsbehandling muliggør.

Tidligere har bl. a. det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen givet udtryk for betænkelighed ved at forhøje sygehus tilskuddet. Jeg deler ikke denne betænkelighed, da jeg er overbevist om, at alle sygehusbestyrelser også med en refusionsprocent på 70 vil være stærkt interesseret i den bedst mulige driftsøkonomi — og

[Skytte.]

det bør de også være. Ligesom den højtærede minister undrer det mig at se, at det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen er medforslagsstiller til venstres forslag. Jeg går ud fra, at det betyder, at det ærede medlem nu har overvundet sine betænkeligheder.

Efter de bemærkninger, jeg her har gjort, vil det være klart, at det radikale venstre går ind for et større tilskud til dækning af sygehusenes udgifter, og vi kan tiltræde lovforslaget om den foreslåede forhøjelse. Det spørgsmål, vi må drøfte nærmere i udvalget, er, om forslaget er vidtgående nok, om vi under den nuværende økonomiske situation må nøjes med det, eller vi kan finde udveje til at gå endnu videre; men det kan vi som sagt drøfte nærmere.

Dette lovforslag adskiller sig fra mit partis tidligere forslag om samme spørgsmål derved, at der ikke findes nogen anvisning på, hvordan der skal skaffes dækning for statens øgede udgifter. Hverken i bemærkningerne til lovforslaget eller i fremsættelsestalen er der nævnt noget om, hvad det vil koste, hvis lovforslaget vedtages. Jeg har vist lov til — uden at der heri skal ligge noget nedsættende — at sige, at det i den henseende er et meget mangelfuldt forslag; men det er vel i og for sig naturligt, når heller ikke ministeren var i stand til at skønne over sygehusudgifterne eller andre problemer i denne forbindelse. Så vidt jeg kan skønne, vil det foreliggende lovforslag, ført ud i livet, koste staten 35-40 mill. kr. Jeg går ud fra, at venstre vil fortælle os, hvordan de mener de vil skaffe dækning for de øgede udgifter, som vil blive påført staten. Det radikale venstre ønsker, at der skal skaffes dækning, og derfor må spørgsmålet herom indgå i de samlede drøftelser, der i vinter skal foregå om hele skatteudskrivningen.

I sin fremsættelsestale nævnte ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, det af ham på venstres og de konservatives vegne i fjor fremsatte forslag om ændring i den amtskommunale beskatning. Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen udtalte — jeg beder om tilladelse til et kort citat, udtalelsen findes i Folke-

tingstidende for 29. november 1956, sp. 1271 —:

„Venstre har tidligere tilkendegivet, at vi ønskede afgørende ændringer i den amtskommunale beskatning; vi har endog stillet forslag herom. Vi erkender imidlertid, at hovedspørgsmålet henhører under det arbejde med skattereformen, som er i gang.“

Jeg udlægger disse udtalelser derhen, at venstres og de konservatives fælles forslag fra i fjor ikke kommer igen. Det kan jeg i og for sig godt forstå, for det forslag egnede sig ikke til at løse spørgsmålet — hvad de beregninger, der er det eneste resultat af udvalgets arbejde, da også viser. I venstres blade kan vi ellers med visse mellemrum læse om partiets indsats i denne sag, og venstres talere kommer også ind derpå ved møder ud over landet. Dette får mig til at søge at få klaring på spørgsmålet, nu lejligheden er der, og lejligheden er jo her. Jeg vil derfor spørge specielt venstres ordfører, om vi kan regne med, at man nu har opgivet det forslag, man fremsatte i fjor, i erkendelse af, at det ikke duede.

Hvis venstres ordfører mod min forventning svarer benægtende, vil jeg gerne med det samme spørge ham, hvorfor der ikke i sidste samling blev lejlighed til en realitetsdrøftelse af det venstre-konservative forslag. Efter behandlingen her i tinget blev der godt nok nedsat et udvalg, som i et sættende møde valgte det ærede medlem hr. Thisted Knudsen til formand; men ud over dette sættende møde, der blev holdt den 29. november i fjor, har der overhovedet ikke været indkaldt til udvalgs-møde. Det er vistnok noget ganske enestående, når det drejer sig om et privat indbragt forslag, idet forslagsstillerne, som skik og brug er, får overladt udvalgets ledelse. Jeg fristes til at sige, at dette selvfølgelig falder helt i tråd med, at venstre, når dette parti har haft ledelsen af regeringen, ikke har sat noget virkelig alvorligt ind på at løse amtsskattespørgsmål; det har det nemlig ikke; det har overladt til mit parti at foreslå øgede tilskud til vejudgifter og sygehusudgifter — for dog at afbøde de værste urimeligheder — og vi har endda været ude for, at venstres daværende finansminister, det ærede med-

[Skytte.]

lem hr. Thorkil Kristensen, ved en bestemt lejlighed her fra talerstolen udtalte, at havde han været hjemme på det pågældende tidspunkt, var det radikale forslag ikke blevet gennemført.

Jeg nævner dette, fordi jeg som sagt gerne vil have klaring på disse spørgsmål. Jeg mener det venligt, når jeg siger, at vi ikke i fjor fik lejlighed til en realitetsdrøftelse, idet jeg antager, at det skyldes, at venstre, og måske de konservative, var klar over, at deres amtsskatteforslag ikke var så bæredygtigt, at det kunne holde til en saglig behandling i et udvalg.

Alfred Jensen: Vi vil ikke afvise den tanke, som dette lovforslag er udtryk for. De stigende sygehusudgifter har jo påført — og påfører stadig — kommunerne besværligheder, øgede udgifter, der gør tilskud ud over dem, der ydes nu, nødvendige, og det kan vi gå ind for. Men vi har ikke noget overblik over, hvor stor trangen til disse tilskud er. Det fremgår da også af ministerens redegørelse, at end ikke regeringen har det fornødne talmateriale, og derfor er det klart, at det ikke er muligt for os at tage stilling til, om de foreslåede beløb er de rigtige og rimelige.

Derfor må vi naturligvis forbeholde os vor stilling, indtil der foreligger mere materiale i sagen og lovforslaget kommer til behandling i tinget igen. Jeg kan dog sige, at vi er sympatisk indstillet over for tanken.

Oluf Pedersen: Det ligger jo sådan, at det offentlige skal bruge penge, mange penge, og dem skaffer man sig gennem skatter af forskellig art. Staten skaffer sig sine penge dels ved personbeskatning, dels ved indirekte skatter, formueskatter og også nogle ved skat på fast ejendom, deraf en lille del i form af grundskyld. Købstadkommunerne har forholdsvist noget mere af skatten lignet på fast ejendom. Kommer vi så til sognekommunerne, ligger forholdet endnu bedre, og kommer man til amtskommunerne, vil man se, at de har det bedste grundlag, hvorpå myndighederne kan udskrive deres udgifter, idet amtskommunerne ligner skatten på jorden — for så vidt ligner den på de samfundsskabte grundværdier. Det er et forhold, der åben-

bart ikke står de ærede forslagsstillere helt klart, ellers ville de vel ikke stille forslag om at flytte skatten fra det bedste grundlag, man har, over på et ringere, sådan som det antagelig er deres mening; der står jo ikke noget i forslaget om, hvor man skal få pengene fra, og hvem der skal betale; man opererer bare med at flytte byrden, men siger ikke, hvor man skal få pengene fra. Man kan nok sige, at pengene skal tages fra den fælleskommunale udligningsfond, men den skal dog have pengene i kassen for at kunne betale dem ud. Rent principielt må vi altså afvise at flytte skatten fra jorden over på mennesker.

Den ærede ordfører for forslagsstillerne hævder, at under den form for amtsbeskatning, vi har, er det landbruget, der betaler det hele o. s. v. Det kan man ikke læse ud af de priser, der er på landejendomme. Vi ved jo, at landejendomme sælges med de påhvilende offentligretlige byrder, på tilsvarende måde som man ved vurdering af fast ejendom fastsætter, hvad jord og bygninger er værd med de påhvilende offentligretlige byrder. Den sidste statistik, jeg har set, Statistiske Efterretninger for 7. november i år, fortæller, at priserne på landejendomme i året fra juli 1955 til juni 1956 har ligget ca. 94 pct. over vurderingen i 1950. Det vil altså sige, at kan man end klage over de store skatter på fast ejendom, ligger det dog ikke anderledes, end at salgspriserne på landejendomme er steget til at ligge 94 pct. over, hvad de ansattes til ved vurderingen i 1950; jeg synes ikke, det begrunder nogen omflytning af skattebyrden.

Sidste gang vi behandlede et forslag fra venstre om en flytning af skatten fra fast ejendom over på personer, afviste vi forslaget, men jeg sagde dengang, at vi ikke ville afvise, at nogle af de sygehusudgifter, som stod i forbindelse med trafikulykkerne, burde dækkes på anden måde. Hvis man nu fra venstres side vil gøre gældende, som man jo gør det, at det er landbruget, som gennem amtskatterne betaler til de sygehuse, som ligger i landdistrikterne, så vil jeg spørge: hvad så med byerne? Hvorfor skal det ikke være ligesådan dér? Jeg kunne godt tænke mig — det vil jeg i hvert fald være klar til at forhandle om — at man gik ind

[Oluf Pedersen.]

på venstres tankegang her, at sygehusudgifterne skal dækkes af den fælleskommunale udligningsfond, sådan som venstre foreslår, men samtidig gav den fælleskommunale udligningsfond nye indtægter gennem en forhøjelse af grundskyldpromillen. Ved en sådan forhøjelse af grundskyldpromillen kommer byrden fortsat, sådan som jeg ønsker det, til at ligge på fast ejendom, på jord. Den kommer til at ligge ligeligt på jorden, enten det drejer sig om landdistrikter eller bydistrikter, og byrdefordelingen kommer til at stå i forhold hertil. Vi ved jo, at af den samlede ansatte jordværdi her i landet udgør landejendomme ca. 40 pct., medens byejendomme udgør de 60 pct., og i forhold dertil vil byrden blive fordelt. Jeg mener, det ville være en god reform, og med den ændring kan jeg for så vidt anbefale venstres forslag.

Indenrigsministeren (Carl Petersen): Der er for så vidt ikke noget mærkeligt i, at amterne og de, der administrerer sygehusene, kunne tænke sig at få noget mere i tilskud. Jeg er blot ikke rigtig sikker på, at forholdene derude er så katastrofale, som den ærede ordfører for forslagsstillerne har givet udtryk for, for hvis det havde været så galt, havde jeg vel nogen grund til at vente, at de organisationer, der varetager disse interesser, havde henvendt sig til mig allerede på nuværende tidspunkt, hvis ikke de ligesom ministeriet var indstillet på at vente, til det regnskabsmateriale foreligger, på grundlag af hvilket man kan tage de forhandlinger, som er nødvendige.

Den ærede ordfører for forslagsstillerne motiverede forslaget med, at man i amterne i høj grad lagde skatter på landbruget til dækning af disse udgifter. Det er en tale, man så ofte hører. Jeg tror, jeg tidligere har gjort opmærksom på, at det ville være heldigt at få en variant af denne tale, alt efter som udviklingen skrider frem. Jeg lagde mærke til de tal, det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen brugte vedrørende dette spørgsmål i 1955, hvor der var tale om en forhøjelse på ca. 11 mill. kr. Da gjorde det ærede medlem det således op, at den andel af de 11 mill. kr., der kunne blive til nedsættelse af skatten

for landbruget, ville andrage imellem 1 mill. og 2 mill. kr., altså ca. 14 pct. af det beløb, man gav som tilskud. Det ville reelt kun betyde denne nedsættelse af skatterne for landbruget, og det er jo ikke nogen stor historie. Det synes jeg man skal gøre sig klart, når man taler om dette spørgsmål, og man bør stille tallene op på en sådan måde, at de svarer til virkeligheden.

Det, der er mere afgørende for mig ved behandlingen af dette forslag, er imidlertid at spørge den ærede ordfører for forslagsstillerne: har hans parti forladt det princip, som jeg mener at kunne konstatere er fremherskende i hele venstres politik for tiden, og som går ud på ikke at gå med til nye udgifter, hvortil der ikke anvises dækning? Hvis det ærede medlems parti ikke har forladt dette princip, fristes jeg til meget stærkt at understrege det, som det ærede medlem hr. Skytte spurgte om: hvor er dækningen for det beløb, der her er tale om? Jeg håber, at det ærede medlem hr. Thisted Knudsen nu vil løfte en flig, så vi kan få at vide, hvor vi skal tage disse penge fra.

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen spurgte, om man kunne sige noget om den virkelige stigning — sådan forstod jeg det ærede medlem — der har været i sygehusudgifterne i finansåret 1955-56. Da vi ikke har hele materialet, må det, jeg her siger, i nogen måde hvile på et skøn. Ud fra de indberetninger, vi har, skønner vi, at udgiftsstigningen er omkring 10 pct. af beløbene for det foregående år. Det vil med andre ord sige, at da man for tiden yder 150 mill. kr., vil det blive 165 mill. kr., for så vidt man skal føre disse tal à jour.

Det ærede medlem rørte samtidig ved spørgsmålet om taksterne for indlæggelse og også ved det problem, der opstår ved, at man belægger sygehusene med sociale patienter. De samme spørgsmål har jeg drøftet med finansudvalget på et tidligere tidspunkt, og foranlediget af denne drøftelse blev der nedsat et udvalg inden for ministeriets område, der skulle prøve at analysere disse spørgsmål. Jeg håber, at dette udvalgs arbejde kan blive færdigt til 1. januar, og så vil man kunne få svar på en hel del af det, der bliver spurgt om.

Det ærede medlem nævnte også nogle udtalelser af en overlæge i Århus, hvori

[Indenrigsministeren.]

denne hævdede, at sygehuse formelig skulle være genstand for misbrug. Vi har ligeledes set artikler i bladene, hvori man gør opmærksom på, at der er folk, der ligger på sygehuse og får pleje, uden at hospitalsbehandling er nødvendig; de optager disse dyre sengepladser, som formentlig nu koster et halvt hundrede kroner om dagen. Det kunne nok se ud, som om det var tilfældet, men det er jo ikke rigtigt, når man dykker ned i spørgsmålet. Det er nemlig ikke sengepladserne, der koster de 50 kr. om dagen; det gør de kun, når omkostningerne udregnes i forbindelse med hele det dyre apparatur og den dyre behandling, som operationer og meget andet afstedkommer for patienterne. Hvis man var i stand til — og det ved jeg også udvalget arbejder med — at lokalisere, hvad disse kritiske dage i virkeligheden koster, ville man få helt andre tal, og det leder mig ind på den tanke, at det er ikke sikkert, at der er så forfærdelig meget hold i at kræve andre afdelinger for sociale patienter til aflastning af de egentlige sygeafdelinger. Spørgsmålet er jo i grunden, om selve sengepladserne på de nuværende hospitaler, hvis de kun skal tjene det formål, at folk kan ligge der, ikke i virkeligheden bliver lige så billige eller billigere, når hele apparatet med varme, vask o. s. v. kan udnyttes, som generalomkostningerne skal fordeles på. Men det får vi formentlig snart oplysninger og forhåbentlig interessante oplysninger om.

Det, jeg imidlertid i denne forbindelse er meget, meget interesseret i, er, hvorfra jeg eller finansministeren skal skaffe de penge, som kræves til en ajourføring af den nu gældende tilskudsprocent på 60. Det er jeg meget spændt på at få at vide.

Ordføreren for forslagsstillerne (Thisted Knudsen): Må jeg takke de ærede ordførere for den tilslutning, de i virkeligheden har givet dette forslag. Det ærede medlem hr. Johs. E. Larsen føjede til, at man fra hans partis side var villig til en saglig udvalgsbehandling af forslaget, og jeg forstod også på det ærede medlem, at han erkendte, at problemet forelå, og at det måtte løses.

Det ærede medlem hr. Gottschalek-Hansen spurgte mig, hvorvidt dette forslag, der

jo kort og godt går ud på en 25 pct.s forhøjelse af tilskuddet fra staten til sygehuse, vil medføre et yderligere tilskud ud over de 60 pct. af driftsudgifterne. Dertil vil jeg sige, at jeg tror, at dette vil være tilfældet, men det, vi i første omgang fra vor side har tilsigtet med dette forslag, er at gøre det muligt for amtskommunerne at undgå en forhøjelse af den amtskommunale beskatning. Jeg tror i og for sig, at vi vil komme over de 60 pct. i tilskud til driften, hvis dette forslag gennemføres i den foreliggende skikkelse.

Må jeg bringe en speciel tak til det ærede medlem hr. Skytte. Jeg synes, at den højtærede indenrigsminister også burde have henvendt et par ord til det ærede medlem hr. Skytte om dækningen. For hvad sagde det ærede medlem? Noget, som vi principielt kan være enige om, nemlig, at den tilskudsordning, vi har i øjeblikket med de 60 pct., og som ministeren gik ud fra vi skulle have, og som skulle føres à jour, at denne tilskudsordning jo slet ikke er tilstrækkelig. Så føjede det ærede medlem endog til, at sygehusudgifterne, udskrevet under den nuværende form gennem den amtskommunale beskatning, kan hans parti heller ikke acceptere — ikke med den byrde, som disse udgifter er i dag — men at man vil op på et tilskud på 70 pct.

Nu har både den højtærede indenrigsminister, det ærede medlem hr. Skytte og andre ordførere spurgt: hvorfra får man dækning? Og den højtærede indenrigsminister har yderligere spurgt, om venstre har forladt sine principper om ikke at kræve ind uden at ville betale regningen. Jeg kan forsikre den højtærede indenrigsminister om, at det har vi ikke. Vi er fuldkommen indforstået med, at der foreligger et dækningsproblem, og vi er også villige til at forhandle herom og finde frem til en eller anden løsning, der muliggør, at det også ud fra statens finansielle hovedsynspunkt er forsvarligt at gennemføre dette lovforslag. Det er der slet ingen diskussion om; men at jeg ligefrem skulle stå og nævne det her fra talerstolen — det mener jeg ikke man plejer at gøre.

Det ærede medlem hr. Skytte sagde det på en noget anden måde, og det kan jeg i og for sig godt tilslutte mig. Jeg ved ikke, om jeg har misforstået det ærede medlem, men

[Thisted Knudsen.]

Jeg mener, at det ærede medlem sagde: dette forslag må igennem; og jeg forstod også, at han mente, det måtte igennem nu. Hvorfor? Med den begrundelse, jeg har givet, at kommunerne må vide, hvor de står, før de endeligt vedtager deres budgetter, og så forstår jeg det ærede medlem sådan, at man i vinterens løb i skatteudvalget nærmere må drøfte, hvordan man finder frem til dækning. Det er også en løsning. Jeg vil kun understrege, at vi ikke kræver ind uden at være villige til at medvirke til dækning af de udgifter, dette forslag medfører, men jeg går ud fra, at ministeren i hvert fald har dækning for de 60 pct. Når man skal føre tilskuddet å jour i forhold til den prisudvikling, der er foregået, og i forhold til alt det, der er sket inden for sygehusvæsenet — en sådan ordning har ministeren jo i og for sig tilsagt os — vil det jo sige, at ministerens hovedpine i virkeligheden er meget større end min, for ministeren skal skaffe et meget større beløb, end jeg skal anvise.

Må jeg gøre en principiel bemærkning til det ærede medlem hr. Skytte om det forslag, som venstre og de konservative fremsatte sidste folketingsår om den amtskommunale beskatning. Jeg mærkede ikke, at der dengang var stor interesse for forslaget. Nu forstår jeg på det ærede medlem, at man i virkeligheden bebrejder os, at vi ikke sidste folketingsår gjorde meget mere ved denne sag, end tilfældet var. Det ærede medlem kender de kendsgerninger, der knytter sig til forslaget: at jeg umiddelbart efter udvalgets nedsættelse — jeg bliver nødt til at gøre rede for det — ønskede en beregning af dette forslags virkninger for amterne København, Holbæk og Ringkøbing. Omkring marts fik vi disse beregninger. Hvordan det nu gik til, ved jeg ikke, men disse beregninger gik i hvert tilfælde direkte over til det store skatteudvalg. Jeg ved ikke, om nogen vil bestride rigtigheden heraf, men i hvert tilfælde modtog nogle af medlemmerne disse beregninger, og det var kun naturligt, for jeg havde ikke nogen sinde tænkt mig, at vi skulle sidde i to værelser og drøfte den samme sag. I det store skatteudvalg drøftede man hele den direkte beskatning i Danmark. Man drøftede spørgsmålet om den sognekommunale og amtskommunale beskatning, og vi kunne ikke

sidde isoleret i vort udvalg og gennemføre en ændring i den amtskommunale beskatning — det ved det ærede medlem udmærket godt. Jeg vil dog indrømme, at det var måske uklogt af mig at forlange nedsat et særligt udvalg; men det gjorde jeg netop, fordi jeg mente, at på et eller andet tidspunkt måtte der komme nogle tekniske problemer, som indebar, at dette udvalg ville få en mission som underafdeling af det store skatteudvalg. Andet havde jeg ikke nogen sinde tænkt mig, og andet ville ikke være realitetsbetonet, det ved det ærede medlem lige så vel som jeg. Hvis det ærede medlem i øvrigt sidste folketingsår havde ytret noget som helst ønske om at få dette forslag realitetsbehandlet, skulle jeg være den første hertil; men det ærede medlem skal ikke være ked af det, for jeg skal antagelig på venstres og det konservative folkepartis vegne genfremsætte dette forslag. Der er ikke vist nogen anden vej til en afgørende ændring i den amtskommunale beskatning end den, vort forslag indeholder, og så skal det ærede medlem få mulighed for at realitetsdrøfte dette forslag, for det forstår jeg er et ønske hos det ærede medlem, og jeg skal love det ærede medlem, at det skal blive opfyldt til punkt og prikke!

Jeg er aldeles ikke enig med den højtærede indenrigsminister om, at vi skulle sidde og afvente organisationernes henvendelser. Når organisationerne kommer på et sådant tidspunkt, at det år efter år går således, at tilskuddene forhøjes, uden at dette direkte kommer skatteyderne til gode, kunne man ganske simpelt, som jeg har nævnt så ofte i denne forhandling, have vedtaget budgetterne. Jeg har i hvert fald ikke i sinde at sidde og vente på organisationerne, men så må man, og det må være dette tings opgave og pligt, tage et initiativ. Det er det, der er sket i denne sag, og det synes jeg at tingets medlemmer under alle omstændigheder skal forbeholde sig ret til, uanset hvad organisationerne mener og gør.

Gottschalek-Hansen: Det er jo ikke meningen, at vi ved lovforslags første behandling skal gå i enkeltheder vedrørende lovforslagene. Mange af de spørgsmål og problemer, der er rejst, synes jeg egner sig bedre til at blive drøftet i udvalg, men jeg vil gerne takke den højtærede indenrigs-

[Skytte.]

at det gjorde jeg i og for sig ikke så stærkt før, men jeg skal gerne gøre det nu. Jeg må sige, at det er for mig fuldkommen uforståeligt, at to partier her i tinget fremsætter et forslag, og at de giver udtryk for, at det for deres vedkommende er af afgørende betydning, at vi får gennemført en ændring, men at der så for resten ikke sker mere. Det er mig fuldkommen ubegribeligt, at man i hvert fald ikke indkaldte udvalget, da disse oplysninger forelå. Det er nok muligt, at skatteudvalget fik disse oplysninger; om vi andre i det andet udvalg også har fået dem, ved jeg ikke; jeg ved bare, at jeg fik disse oplysninger i hænde den 8. marts, og der var i alt fald ca. 6 måneder, til folketingsåret sluttede. (Ordføreren for forslagsstillerne [Thisted Knudsen]: 6 måneder?). Ja, vi sluttede, så vidt jeg ved, den 26. september, så det er endda godt og vel 6 måneder; der var altså god tid og rigelig lejlighed til en drøftelse. Hvis det var saglig behandling, man var ude efter, havde man da i hvert fald i sin hånd at søge en saglig behandling fremmet.

Må jeg så endelig sige om den begrundelse, at der ikke skulle have været tid til beregningen, at det forstår jeg ikke. Det er ikke noget nyt krav fra venstre, at de vil have lavere amtsskatter. Jeg kender det i hvert fald fra mange år tilbage, og i den tid, de har krævet det, har venstre haft regeringsmagten to gange, fra 1945 til 1947 og fra 1950 til 1953. De har i disse tidsrum haft ministeren for sundhedsvæsenet, ja, hele administrationen til deres fulde rådighed. Der måtte i hvert fald i dette samlede tidsrum af 5 år have været nogen tid til at beregne virkningerne af forslaget.

Oluf Pedersen: Jeg vil gerne spørge den ærede ordfører for forslagsstillerne, om han er klar over, at når amtsskatterne hviler på jorden, går de ikke ind i pristallet, men hvis man lægger dem på personer, går de ind i pristalsberegningen; så refunderes de alle lønmodtagere med det resultat, at vi får højere udgifter, som man ikke kan klare. Ja, det første år kan man måske nok klare det med 35 mill. kr., men i løbet af nogle år bliver det 70 mill. kr. Det er altså det, venstre foreslår. I stedet for at lægge amtsskatterne på jorden, som ikke går ind i pristal-

let, skal de lægges på personer. Det er, forstår jeg, meningen, eller hvor skal dækningen ellers komme fra? Så bliver skattestigningen refunderet gennem pristalsregulering, og følgen bliver, at byrderne vokser til det dobbelte. Er det det, venstre vil? Tror de, det bliver bedre for landbruget? Jeg sagde sidst, da venstre kom med sit forslag, at det er landbrugsfjendtligt, at det er ungdomsfjendtligt, og at det er kortsynet.

Men hvad er meningen? Er det meningen, at skatterne skal lægges på personer, eller vil man gå med til den dækning, jeg foreslår, en forhøjelse af grundskyldpromillen over hele landet. Så bliver der nemlig mening i det, så bliver der lighed mellem landdistrikter og byer.

Indenrigsministeren (Carl Petersen): Ja, jeg fik ingen anledning til at gå ind i en diskussion om amtsskatterne; det bør man vistnok vente med, til man i udvalget skal diskutere de lovforslag, der netop er fremsat om omlægning af skatterne ude i kommunerne. Men det, der har interesse for mig i denne forbindelse, er nu at få understreget, at venstre ikke har forladt princippet om, at der skal skaffes dækning for nye udgifter, som der stilles krav om. Jeg har nu fået bekræftet af den ærede ordfører, at sådan er venstres stilling stadig. Der er måske ikke noget at sige til, at den ærede ordfører ikke har tænkt over problemet før nu og altså ikke har et forslag at komme med; det havde måske været naturligt, om han havde det; men det har det ærede medlem ikke rigtig tænkt igennem, det er der ikke noget at sige til; det må han nu have lejlighed til at gøre. Jeg tror imidlertid, jeg må tage den stilling, at indtil vi ser, hvilke forslag til dækning venstre kan komme med, må vi lade være at tage stilling til dette forslag, for det kunne jo ske, at venstre fandt ud af at foreslå en dækning, som ikke kunne få flertal i tinget, og så har det jo ikke så forfærdelig stor interesse. Derfor tror jeg, jeg må sige til det ærede medlem: prøv nu i den kommende uge at spekulere ud, hvad det er for dækningsforslag, der skal til; så tror jeg, vi kan forhandle videre om det.

Det ærede medlem blev forbavset over, at jeg havde henvist til organisationerne. Det er der ikke noget mærkeligt i, når man nu har organisationer, der varetager disse

[Indenrigsministeren.]

interesser, specielt Sygehusforeningen, som netop har den opgave. Det var så meget mere naturligt, som det ærede medlem er medlem af dens bestyrelse. Det er altså ikke så mærkeligt, at jeg henviser dertil. Hvis det ærede medlem havde rejst den diskussion i Sygehusforeningens bestyrelse, som han har fundet sig foranlediget til at rejse her, så havde det været meget bedre.

Ordføreren for forslagsstillerne (Thisted Knudsen): Må jeg sige til den højtærede indenrigsminister om organisationerne, at selv om Sygehusforeningen er en udmærket forening, er det ikke en organisation, der tager sig af den skattemæssige side af problemerne, og det ved indenrigsministeren særdeles vel; det er sygehusene som sådanne, foreningen tager sig af, og det giver en helt anden farve.

Hvad spørgsmålet om dækning angår, har jeg på mit partis vegne erklæret mig villig til at forhandle herom. Jeg ved ikke, om den højtærede ministers parti benyttede den anden fremgangsmåde, da de i sin tid ikke havde regeringsmagten. Jeg mindes, at de dengang stillede mange forslag, og at de ikke fulgte dem op med forslag om dækning. Når man erklærer sig så positivt, som vi har gjort, tror jeg, det er tilstrækkeligt.

Må jeg dernæst sige til det ærede medlem hr. Oluf Pedersen, at spørgsmålet er, hvem der skal betale, og ikke, om udgiften er med i pristallet eller ej. Hvis det ærede medlem skal på sygehus, må han selv være med til at betale. Det er ikke ret meget, det ærede medlem betaler i den henseende nu.

Til det ærede medlem hr. Skytte vil jeg sige, at hvis jeg har forsømt noget, skal det nok blive indhentet. En realitetsdrøftelse anså jeg ikke for at være særlig værdifuld, så længe man ikke i skatteudvalget var enig om hovedprincipperne for omlægningen af den amtskommunale beskatning. Jeg ventede på dette; det kom ikke. Det ærede medlem ønskede, at forslaget skulle have været realitetsbehandlet; jeg lover det ærede medlem, at det skal det blive nu. Jeg glæder mig til samarbejdet.

Oluf Pedersen: Den ærede ordfører for forslagsstillerne siger, at det er ikke ret meget, jeg betaler nu til sygehusudgifter.

Det kender det ærede medlem ikke noget som helst til. Jeg er ejer af en landejendom, jeg må betale som andre landmænd.

Endvidere vil jeg sige til det ærede medlem, at jeg mener ikke, spørgsmålet er, hvem der skal betale, men hvem der kommer til at betale. Hvis man gennemfører en ordning, der medfører, at denne udgift bliver afholdt over personbeskatningen, bliver det dyrere for landbruget, end det er nu, og særlig for de unge.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Johs. E. Larsen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af første behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1957 til 31. marts 1958.

(Foregående forhandling findes i tidenden sp. 1329, 1374 og 1420).

Forhandlingen genoptoges.

Th. Mikkelsen: Jeg vil gerne under denne debat rejse det spørgsmål, om man ikke fra dansk side burde tage initiativ til snarlige fællesnordiske drøftelser om et fælles grundlag for en bedre sikring af energiforsyningerne til de nordiske landes erhvervsliv. Jeg tillægger et sådant fællesnordisk samvirke meget stor betydning med henblik på de bestræbelser, der for tiden udfoldes for at få etableret et fællesnordisk marked. Jeg vil derfor mene, at vi fra dansk side ville have den allerstørste interesse i at optage forhandlinger om muligheden for gennemførelse af fællesnordiske investeringer til udbygning af de bestående norske og svenske vandkraftværker og til anlæg af nye store vandkraftværker. Et sådant